

Kohtuasi C-419/19**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

29. mai 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Lazio maakonna halduskohus, Itaalia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

6. märts 2019

Kaebaja:

Irideos S.p.A.

Vastustaja:

Poste Italiane S.p.A.

Kolmandad isikud:

Fastweb S.p.A

Tim S.p.A.

Vaidluse ese

Kaebus, milles palutakse tühistada otsused, millega Poste Italiane S.p.A (edaspidi „Poste Italiane“) teatas 22. oktoobril 2018 IRIDEOS S.p.A-le , et „Seadusandliku dekreeedi nr 50/2016 alusel korraldatud riigihange – Elektrooniline avatud hankemenetlus linnades kiudoptilise kaabli kaudu DWDM-tehnoloogia (MAN) abil kiirete telekommunikatsiooniteenuste osutamiseks“ osade 1 ja 2 puhul tunnustati edukaks vastavalt äriühingu Fastweb S.p.A. ja äriühingu Tim S.p.A. pakkumused, ning mõista Poste Italianelt välja hüvitis kahju eest, mida kaebaja väidab end olevat kandnud. Vastukaebus, mille esitas Tim S.p.A. ja milles palutakse muu hulgas kohustada Poste Italianet korraldama uus hange.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

- 1 Küsimus, kas Itaalia õigusnormid, mis on sätestatud 18. aprilli 2016. aasta seadusandliku dekreeidi nr 50 (hankeseadustik (Codice dei contratti pubblici); edaspidi „hankeseadustik“) artikli 3 lõike 1 punktis e, on kooskõlas liidu õigusnormidega (direktiivid 2014/23/EL, 2014/24/EL ja 2014/25/EL), kui neid Itaalia õigusnorme mõistetakse kooskõlas Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) tõlgendusega (kohtumäärus nr 4899/2018, mis on Itaalia õiguses kohtualluvuse küsimustes siduv) nii, et need näevad hankeseadustiku II osas käsitletud spetsiifiliste sektorite ettevõtjate puhul ette erandi selle seadustiku artiklis 1 ja artikli 3 lõike 1 punktis a sätestatud üldpõhimõtetest hankemenetluse korraldamise kohustuse kohta, kui sõlmitav leping ei ole seotud spetsiifiliste sektorite tegevusaladega.
- 2 Käesolevas menetluses tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul lisaks käsitleda kaht probleemi: esiteks küsimust Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) üldkogu kohtualluvust käsitlevate lahendite siduvuse kohta Itaalia menetlusõiguses; teiseks küsimust Euroopa Kohtu praktika võimaliku arengu kohta olukorras, kus teatav juriidiline isik, kes on asutatud avalik-õigusliku isikuna, kujuneb järk-järgult tõeliseks ettevõtjaks, kes püüab teenida kasumit ja kannab oma tegevusega seotud kahju ning kelle tegevus toimub peamiselt konkurentsi tingimustes (vt direktiivi 2014/23/EL põhjendus 21 ja artikkel 16).
- 3 Esimese küsimuse kohta märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kassatsioonikohtu ülesanne on tuvastada lõplikult ning kohtuasja sisuliseks lahendamiseks siduvalt, kas vaidlus kuulub Itaalia menetlussüsteemis selle kohtu alluvusse, kellele see on esitatud; Euroopa Kohus on aga sõnastanud üldpõhimõtte, mille kohaselt on liidu õigusega vastuolus, kui liikmeriigi kohus on seotud riigisisese menetlusnormiga, mille kohaselt on selle liikmesriigi kõrgema kohtu antud hinnangud talle siduvad, kui ilmneb, et selle kõrgema kohtu antud hinnang ei ole kooskõlas liidu õigusega, nii nagu seda tõlgendab Euroopa Kohus (vt 20. oktoobri 2011. aasta kohtuotsus C-396/09, Interedil s.r.l., likvideerimisel).
- 4 Seega on võimalik (või lausa kohustuslik, kui tegemist on viimase astme kohtuga) pöörduda Euroopa Kohtusse, kui liidu õiguse õige kohaldamise suhtes on „põhjendatud kahtlus“, olenemata kassatsioonikohtu mis tahes vastupidisest lahendist kohtualluvuse kohta või Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) üldkogu lahendist, mis on siduv sellesama Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) kodadele (vt ka Euroopa Kohtu 5. aprilli 2016. aasta otsus C-689/13, Puligienica Facility, ja 6. oktoobri 1982. aasta otsus 283/81, Cilfit).

Eelotsuse küsimused

1. Kas äriühingut Poste Italiane s.p.a. tuleks [alltoodud] tunnuste põhjal lugeda 2016. aasta seadusandliku dekreeidi nr 50 artikli 3 lõike 1 punkti d ja [...]

ühenduse direktiivide (2014/23/EL, 2014/24/EL ja 2014/25/EL) tähenduses „avalik-õiguslikuks isikuks“?

2. Kas see äriühing – kelle avalik-õigusliku isikuna määratlemine peab iseenesest toimuma direktiivi 2014/25/EL kohaselt hankeseadustiku II osa eeskirjade kohaselt – on kohustatud korraldama riigihankemenetluse ainult siis, kui hange on otseselt seotud direktiivi 2014/25/EL kohaste spetsiifiliste sektorite tegevusaladega, arvestades et tal on täielik läbirääkimisvabadus ja tema suhtes kohaldatakse ainult eraõiguse eeskirju selliste lepingute puhul, mis kitsas mõttes nende sektoritega seotud ei ole, võttes arvesse direktiivi 2014/23/EL põhjenduses 21 ja artiklis 16 sõnastatud põhimõtteid (Corte di Cassazione (kassatsioonikohtu) üldkogu [...] 2018. aasta otsus nr 4899 ja viimases osas Consiglio di Stato (kõrgeima halduskohtuna tegutseva riiginõukogu) üldkogu [...] 2011. aasta otsus nr 16)?

[3.] Kas sellesama äriühingu suhtes on juhus, kui ta on määratletav avalik-õigusliku isikuna, muude kui spetsiifiliste sektorite lepingute korral kohaldatav hoopis ülddirektiiv 2014/24/EL (seega hanke-eeskirjad) ja seda ka siis, kui ta tegeleb oma asutamisest saadik toimunud arengu tulemusel tegevustega, mis kujutavad endast peamiselt ettevõtlust ja mis toimuvad konkurentsi tingimustes, nagu näib tulenevat [...] 10. aprilli 2008. aasta otsusest kohtuasjas C-393/06, Ing. Aigner, sest teistsugune tõlgendus on hankijate sõlmitud lepingute puhul vastuolus direktiiviga 2014/24/EL; [...] direktiivi 2014/23/EL põhjenduses 21 ja artiklis 16 on teisalt sätestatud ainult üks võimalus välistada, et ettevõtjad, kes tegutsevad tavapärasel turutingimustel, on avalik-õiguslikud isikud, samas kui nendesamade õigusnormide põhjal koostoimes on siiski selge, et esmajärjekorras tuleb lähtuda üksuse asutamise etapist, kus see oli mõeldud rahuldama „üldist huvi pakkuvaid vajadusi“ (mis käsitletaval juhul veel eksisteerivad ega ole veel kadunud)?

[4.] Kas siis, kui on tegemist asutustega, kus tegeldakse nii spetsiifilise sektoriga seotud kui ka muude tegevusaladega, tuleb konkreetse üldist huvi pakkuva teenuse seisukohast „vajalikkuse“ mõistet tõlgendada siiski mittekitsendavalt (nagu on siiani leitud riigisisises kohtupraktikas vastavalt [...] Consiglio di Stato (kõrgeima halduskohtuna tegutseva riiginõukogu) üldkogu 2011. aasta otsusele nr 16), mis on vastuolus direktiivi 2014/25/EL põhjenduses 16 ning artiklites 6 ja 13 sätestatud põhimõtetega, mis viitavad kohaldatava regulatsiooni kindlakstegemiseks hankeseadustikus reguleeritud tegevusala hanke „eesmärgiks“ olemisele. Seepärast tuleb selgitada välja, kas kõik tegevusalad, mis on asjaomases sektoris vajalikud, võivad olla ajaomase spetsiifilise sektori hanke „eesmärgiks“ – ka vähem seotuna, nagu see on iseloomulik väljajäetud sektoritele, – olenevalt hankija tahtest (seega sh lepingute puhul, mis puudutavad korralist ja erakorralist hooldust, puhastusteenuseid, sisseseade paigaldamist ning asutuste majahoidja- ja valvuriteenuseid või muid nende kasutusi kui see on teenus klientidele), nii et erasektori teenusteks jäävad ainult „muud“ tegevusalad, millega avalik-õiguslik või eraõiguslik isik võib vabalt tegelda täiesti erinevates valdkondades ja mille suhtes kohaldatakse eranditult tsiviilseadustikku ja tsiviilkohtute praktikat (seda viimast tüüpi on näiteks siin asjakohase osas

kindlasti Poste Italiane pangateenus, kuid seda ei saa samavõrra öelda elektroonilise side seadmete tarnimise ja kasutamise kohta, kui see toimub kontserni kogu tegevuse huvides, ehkki on väga vajalik just pangandustegevuseks). Lisaks ei tundu tarbetu rõhutada „*tasakaalustamatust*“, mille tekitab praegu ülekaalukas kitsendav tõlgendus, mille tõttu valitsevad ehitustööde või teenuste hankelepingute sõlmimist puudutavas osas samastatavate või sarnaste sektorite haldamisel täiesti erinevad reeglid: ühelt poolt väga ranged tagatised, mida hankeseadustik nõuab teise lepingupartneri kindlaksmääramisel, teiselt poolt ettevõtja täielik sõltumatus läbirääkimistel, kes võib vabalt sõlmida lepinguid üksnes oma majandushuvidest lähtudes, ilma igasuguste läbipaistvustagatisteta, mida nõutakse spetsiifilistes sektorites ja väljajäetud sektorites?

[5.] Kas lõpuks võib hankemenetluse korraldamine – nii riigisisesele kui ka ühenduse tasandil ette nähtud avalikul moel – hankeseadustiku alusel omada tähtsust hanke eesmärgi kindlaksmääramisel või seostamisel konkreetse spetsiifilise sektoriga mõiste „*vajalikkus*“ alusel eelnevas neljandas küsimuses toodud laias tõlgenduses, või teise võimalusena, kas vastuväidet, et asi ei allu halduskohtule, mille on esitanud isik, kes korraldas hankemenetluse, või isikud, kes osalesid selles menetluses edukalt, võib pidada õiguste kuritarvitamiseks [põhiõiguste] harta artikli 54 tähenduses, kuivõrd tegemist on käitumisega, mis iseenesest küll ei mõjuta kohtualluvust (vt selle kohta ka Consiglio di Stato (kõrgeima halduskohtuna tegutseva riiginõukogu) üldkogu [...] 2011. aasta otsus nr 16), kuid millel on siiski tähtsust seoses kahju hüvitamise ja kohtukuludega, sest see kahjustab selles hankes osalejate õiguspärasest ootust, kui nad ei osutu edukateks pakkujateks ja esitavad kohtule kaebuse?

Viidatud liidu õigusnormid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/23/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta, eriti põhjendus 21 ja artikkel 16

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta, eriti põhjendus 16 ning artiklid 7 ja 8

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ; eelkõige põhjendus 16, artikli 5 lõige 5, artikli 6 lõige 2 ning artikli 13 lõike 1 punkt b

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiiv 2004/17/EÜ, millega kooskõlastatakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate ostjate hankemenetlused

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiiv 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta

Komisjoni 30. aprilli 2008. aasta otsus 2008/383/EÜ, millega vabastatakse kiir- ja kullerpostiteenused Itaalias Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/17/EÜ (millega kooskõlastatakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate ostjate hankemenetlused) kohaldamisest

Viidatud riigisisesed õigusnormid

4. augusti 2017. aasta seadus nr 124 – Iga-aastane turu- ja konkurentsiseadus (Legge annuale per il mercato e la concorrenza)

18. aprilli 2016. aasta seadusandlik dekreet nr 50, millega rakendatakse direktiivi 2014/23/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta, direktiivi 2014/24/EL riigihangete kohta ning direktiivi 2014/25/EL vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihangete kohta ning korraldatakse ümber ehitustööde, teenuste ja asjade riigihangete kehtiv regulatsioon (Attuazione delle direttive 2014/23/UE, 2014/24/UE e 2014/25/UE sull'aggiudicazione dei contratti di concessione, sugli appalti pubblici e sulle procedure d'appalto degli enti erogatori nei settori dell'acqua, dell'energia, dei trasporti e dei servizi postali, nonché per il riordino della disciplina vigente in materia di contratti pubblici relativi a lavori, servizi e forniture), täpsemalt: artikkel 1, artikli 3 lõike 1 punktid a, c, d ja e; artikkel 4, artikkel 8, artikkel 10, artikli 14 lõige 2, artikkel 15, artiklid 115–121, eriti artikkel 120

12. aprilli 2006. aasta seadusandlik dekreet nr 163 – Ehitustööde, teenuste ja asjade riigihangete seadustik, millega rakendatakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ (Codice dei contratti pubblici relativi a lavori, servizi e forniture in attuazione delle direttive 2004/17/CE e 2004/18/CE), täpsemalt: artikli 3 lõiked 26 ja 29, artikkel 27 ning VI F lisa

22. juuli 1999. aasta seadusandlik dekreet nr 261, millega rakendatakse direktiivi 97/67/EÜ ühenduse postiteenuste siseturu arengut ja teenuse kvaliteedi parandamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta (Attuazione della direttiva 97/67/CE concernente regole comuni per lo sviluppo del mercato interno dei servizi postali comunitari e per il miglioramento della qualità del servizio) (artikkel 1, artikli 23 lõige 2, artikli 3 lõige 12)

31. märtsi 2011. aasta seadusandlik dekreet nr 58, millega rakendatakse direktiivi 2008/6/EÜ, millega muudetakse direktiivi 97/67/EÜ seoses ühenduse postiteenuste siseturu rajamise lõpuleviimisega (Attuazione della direttiva 2008/6/CE che modifica la direttiva 97/67/CE, per quanto riguarda il pieno completamento del mercato interno dei servizi postali della Comunità) (artikkel 1)

1. detsembri 1993. aasta dekreetseadus nr 487 – Posti- ja sideameti muutmine avalik-õiguslikuks majandusüksuseks ja ministeeriumi ümberkorraldamine (Trasformazione dell'Amministrazione delle poste e delle telecomunicazioni in ente pubblico economico e riorganizzazione del Ministero)) (artikkel 4)

Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus): 1. märtsi 2018. aasta kohtumäärus nr 4899

Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu): 1. augusti 2011. aasta kohtuotsus nr 16; 2016. aasta kohtuotsused nr 13, 14, 15 ja 16

Kohtuasja asjaolude ja poolte peamiste argumentide lühikokkuvõte

- 5 Äriühing Irideos vaidlustas kaebusega selle hanke dokumendid, mille korraldas Poste Italiane – „2016. aasta seadusandliku dekreeidi nr 50 alusel“ – seoses linnades kiudoptilise kaabli kaudu DWDM-tehnoloogia (MAN) abil kiirete telekommunikatsiooniteenuste osutamisega. Need teenused olid mõeldud selleks, et luua infotehnoloogiavõrk andmete turvaliseks ja kiireks edastamiseks üksuse erinevate tegevuskohtade vahel ühe erilise telekommunikatsioonitehnoloogia Dense Wavelength Division Multiplexing (DWDM) abil, mis võimaldab edastada sama fiiberoptilist kaablit pidi sõltumatult mitu erineva lainepikkusega signaali, tänu millele saab suurendada riba suurust, mida saab kasutada samal fiiberoptilisel kanalil, ning seega on võimalik suurendada edastatavate andmete hulka, ning et tellida DWDM-seadmeid, mis on vajalikud nende teenuste elluviimiseks. Eespool nimetatud koostisosadele vastas kaks ühesuguse väärtusega hankeosa ja nende kogusumma oli 10 220 000 eurot.
- 6 Kaebaja vaidlustas konkreetselt tehnilise pakkumuse hindamise kriteeriumid, mille puhul kasutati valemit, mille rakendamise kord tõi tema väitel kaasa selle, et maksimaalne arv punkte anti igapähele, kes pakkus, et viib projekti ellu vähem kui 45 päevaga; see kaotas tegelikkuses tööde tegemise kiirusel põhineva valikukriteeriumi ning seega said kõik hankes osalevad ettevõtjad maksimaalse punktiarvu, kuigi kaebaja pakkus, et ta teeb tööd ära 21 päevaga, samas kui kolmandast isikust äriühingud lubasid need teha 44 päevaga.
- 7 Sellises olukorras sõlmiti hankeleping tema sõnul tegelikkuses ainult majandusliku pakkumuse alusel. Tervet menetlust iseloomustas seega seaduserikkumine ja võimu kuritarvitamine mitmes mõttes.
- 8 Kolmandast isikust äriühingud vaidlesid kaebaja argumentidele vastu, Tim s.p.a. tegi seda lausa nii, et esitas vastukaebuse, millega soovib saavutada uue hanke korraldamist.
- 9 Teine kolmandast isikust äriühing, nimelt Fastweb S.p.A. esitas ka vastuväite, et asi ei allu halduskohtule. Asjaomased teenused ei ole tema sõnul tihedalt seotud postiteenuste kui niisugustega ning kuuluvad seega muusse valdkonda kui

2016. aasta seadusandliku dekreeedi nr 50 artiklis 120 nimetatud „*spetsiifilised sektorid*“.

- 10 Fastweb S.p.A. sõnul ei olnud seepärast vajalik kohaldada hanke suhtes riigihangete korda: asjaomane telekommunikatsioonitaristu on tema sõnul tegelikult mõeldud Gruppo Poste mitmesuguste tegevusalade toetamiseks ja seda reguleerib nendele tegevusaladele vastav regulatsioon, mille jaoks taristu on peamiselt mõeldud, nagu on nähtud ette direktiivi 2014/25/EL artikli 5 lõikes 5, artikli 6 lõikes 2 ja põhjenduses 16: ja seega kindlasti mitte esmajärjekorras postiteenusele vastav regulatsioon, mis annab ainult 30% Poste Italiane käibest. Teisalt ei piisanud hankija vabatahtlikust valikust selleks, et pädev kohus oleks halduskohus, arvestades, et kohtupraktikas on mitu korda kinnitatud, et kui tegemist on vaidlustega, mis ei seonu konkreetselt spetsiifiliste sektoritega, allub asi tsiviilkohtule, ning et Poste Italianet ei saa pidada avalik-õiguslikuks isikuks, sest ta tegutseb tavapäraustes turutingimustes, püüab teenida kasumit ja kannab oma tegevusega seotud kahju.
- 11 Seejärel esitas ka Tim S.p.A. 19. veebruaril 2019 vastuväite, et asi ei allu halduskohtule, väites, et riigihangete korda tuleb järgida ainult niisuguste lepingute sõlmimisel, mis puudutavad postiteenuseid kitsas tähenduses.
- 12 Seda, et asi ei allu halduskohtule, kinnitab tema sõnul 2016. aasta seadusandliku dekreeedi nr 50 artikkel 10, milles on – kooskõlas direktiivi 2014/24/EL artikliga 7 – jäetud hankeseadustiku kohaldamisalast välja hanked, mille korraldab „*postiteenuseid osuta[v] avaliku sektori hankija*“ seoses „*elektroonikaseadmetega seotud spetsiifiliste teenustega, mida osutatakse täielikult elektroonilisel teel, sh krüpteeritud dokumentide turvaline elektrooniline edastamine, aadresside haldamise teenused ja registreeritud elektronkirjade edastamine*“.
- 13 Ka selle seadusandliku dekreeedi nr 50 artikliga 15 on – kooskõlas direktiivi 2014/24/EL artikliga 8 – jäetud hankeseadustiku kohaldamisalast välja hanked, „*mille põhieesmärk on võimaldada avaliku sektori hankijatel pakkuda või kasutada sidevõrke või pakkuda üldsusele üht või mitut elektroonilist sideteenust*“.
- 14 Hankeseadustiku artikliga 8 on – kooskõlas direktiivi 2014/25/EL artikliga 13 – selle kohaldamisalast omakorda välja jäetud postiteenuse osutamine „*kui see tegevus on otseselt avatud konkurentsile*“.
- 15 Vastavat arengut arvestades ei saa postiteenuse haldajat pealegi enam määratleda kui „*avalik-õiguslikku isikut*“, sest nüüd ei ole enam täidetud teleoloogiline nõue, et „*rahuldatakse üldise huvi vajadusi, millel ei ole tööstuslikku ega ärilist iseloomu*“.
- 16 Isegi kui tunnustatakse niisugust õiguslikku laadi, välistavad tema väitel riigihangete korra järgimise kohustuse siiski 2016. aasta seadusandliku dekreeedi nr 50 juba viidatud artikkel 8, artikli 10 punkt b ja artikkel 15; ka avalik-õiguslike isikute puhul on hankemenetlus lõpuks kohustuslik ainult niisuguste asjade ja

teenuste hangete puhul, mis on tihedalt seotud spetsiifiliste sektoritega (Corte di Cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) üldkogu 2018. aasta otsus nr 4899).

- 17 Tim S.p.A. palus lisaks, et kui kohus, kelle poole on pöördutud, kahtleb eespool ülevaatlikult esitatud tõlgendamisseisukohtades, esitaks ta ELTL artikli 267 alusel küsimuse Euroopa Kohtule.
- 18 Poste Italiane kordas 18. veebruaril 2019 esitatud kokkuvõttes menetluskohas, et kasutatud kriteerium on õiguspärane ja kasutatud matemaatiline valem õige. Selle üksuse ükski kaitseargument ei puudutanud aga tõstatatud kohtualluvust käsitlevat eelotsuse küsimust, mille esitasid ainult kolmandast isikust äriühingud, ning seetõttu hakati asja arutama.

Eelotsusetaotluse põhjenduse lühikokkuvõte

- 19 Kohtualluvuse küsimuse kohta, mis on tõstatatud sellest seisukohast, et Poste Italiane suhtes ei kohaldata üleüldiselt hankeseadustikku lepingute puhul, mida ei sõlmita postiteenuse kohta kitsas tähenduses, on juba avaldatud Euroopa Liidu Kohtule 12. juuli 2018. aasta määrusega nr 7778 (kohtuasi C-521/18) kahtlust, kas see on liidu õigusega kooskõlas, lähtudes kehtivastest direktiividest ja Euroopa Kohtu varasematest otsustest.
- 20 Käsitletavas olukorras tulevad siiski arutusele laiemad probleemid, mille eelotsusetaotluse esitanud kohus peab lahendama ja mis õigustavad seega uut kohtumäärust, mis langeb viidatud kohtumäärusega kokku ainult osaliselt.
- 21 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul tuleb kohtualluvuse küsimuses teha järgmist:
  - 1) tuvastada Poste Italiane õiguslik laad, võttes arvesse postiteenuste sektoris toimunud arengut, sest neid teenuseid osutatakse aina enam konkurentsi tingimustes;
  - 2) määratleda mõiste „*vajalikkus*“, mille põhjal piiritletakse hankeseadustiku artiklite 114 jj kohaldamisala, mille tulemusena piiritletakse halduskohtu enda pädevusala (vähemalt ettevõtjate puhul, kes ei ole oma peamise tegevusala põhjal avalik-õiguslikud isikud);
  - 3) hinnata sellises hankes osalejate õiguspärast ootust, mille puhul on hankijad ise otsustanud järgida riigihangete korda, sektorites, mille suhtes ei kohaldata riigihanke-eeskirju või mille puhul on välistatud ainult hankeseadustiku täieulatuslik kohaldamine, aga mitte vastavate põhimõtete kohaldamine.
- 22 Mis puudutab avalik-õiguslikuks isikuks tunnistamist, siis seda tehakse, lähtudes 2016. aasta seadusandliku dekreediga nr 50 artikli 3 lõike 1 punkti c kohaselt järgmiste kriteeriumide põhjal:

- 1) asutamine selliste üldise huvi vajaduste rahuldamiseks, millel ei ole tööstuslikku ega ärilist iseloomu;
  - 2) juriidilise isiku staatus (ilma et tehtaks vahet, kas tegemist on avalik-õigusliku või eraõigusliku isikuga);
  - 3) tegevuse rahastamine peaaesjalikult riigi, kohalike omavalitsusüksuste või muude avalik-õiguslike isikute poolt või juhtimine nende kontrolli all või juhtimis- või järelevalveorgani koosnemine liikmetest, kellest üle poole on nimetanud ametisse riik, kohalikud omavalitsusüksused või muud avalik-õiguslikud isikud.
- 23 Mis puutub „hankijatesse“, siis nende hulka võivad kuuluda eespool nimetatud „avaliku sektori hankijad“ või avalik-õiguslikke äriühingud, kes tegutsevad mõnel hankeseadustiku artiklites 115–121 nimetatud tegevusalal või kes – kuulumata küll eeltoodud kategooriatesse – tegutsevad samades õigusnormides nimetatud tegevusaladel „pädeva ametiasutuse antud eri- või ainuõiguste alusel“. Selliste tegevusalade hulka kuuluvad sama seadustiku artikli 120 kohaselt postiteenused.
- 24 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates ei ole Poste Italiane liigitamine avalik-õiguslikuks isikuks eriti vaieldav. Nimelt astus see äriühing varasema, Itaalia ühendamise järel loodud keskasutuse asemele selleks, et muuta teenus tõhusamaks. Praegu on Poste Italiane, kes tegutseb konkurentsi tingimustes küll ka finants-, kindlustus- ja mobiilside alal, endiselt universaalse postiteenuse kontsessioonäär, millega kaasneb kohustus osutada riigi poolsete kulusid osaliselt katvate väljamaksete eest kirjade ja pakside kättetoimetamise põhiteenuseid kontrollitud hinnaga kõikidele Itaalia omavalitsusüksustele, nagu näitab Euroopa Komisjoni eelteade liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse kohta, kui oli tehtud otsus posti 4000 omavalitsusüksuses enam mitte kätte toimetada, kuna teenuse osutamist ei peetud enam tasuvaks. Seega tuleb kindlasti asuda seisukohale, et kõnealune äriühing, kes on juriidiline isik, on asutatud üldiste huvide rahuldamiseks, millel ei ole tööstuslikku ega ärilist iseloomu ning mis on vahetult seotud kirjavahetus- ja mis tahes muud laadi suhtlemise vabadusega (punktides 1 ja 2 nõutavad avalik-õigusliku isiku tunnused).
- 25 Mis puutub punktis 3 nimetatud tunnusesse, tuleb meenutada, et Poste Italiane aktsiate enamus kuulub majandusministeeriumile, kes nimetab ametisse tema juhatuse, ning ta kuulub majandusarengu ministeeriumi ja kontrollikoja (Corte dei Conti) kontrolli ja järelevalve alla; nõukogu koosneb kolmest alalisest ja kolmest asendusliikmest ning kõik need liikmed nimetatakse ametisse samade viidatud ametiasutuste poolt. Lisaks kuulub Autorità per le garanzie nelle comunicazioni (reguleeriv asutus sidesektoris) pädevus võtta reguleerivaid meetmeid, mis puudutavad universaalteenuse kvaliteeti ja omadusi, kusjuures universaalteenust reguleerib programmeering, mille üks pool on kõnealune postiteenuse osutaja ja teine pool majandusarengu ministeerium.

- 26 Avalik-õigusliku isiku olemuslik tunnus on just taotletavate üldiste huvide osatähtsus, millega seoses – isegi kui teenuse osutamine toob kasumit – ei saa ära jätta teenuse kvaliteedieesmärkide järgimise halduskontrolli. Just haldussfäärile on omane hoolitseda konkreetset üldsuse huvide eest, millele riigi arvates vastavad kodanikele osutatavad teenused, mis peavad seega isegi siis, kui nende osutamine usaldatakse tõelise haldusaparaadi välistele isikutele, vastama siiski erapooletuse, hea halduse ja läbipaistvuse kriteeriumidele.
- 27 Seega on subjektiivsest aspektist piisavalt asjaolusid, mille põhjal liigitada äriühing Poste Italiane seadusandliku dekreeedi nr 50/2016 artikli 3 lõike 1 punkti d tähenduses avalik-õiguslikuks isikuks, pealegi toetab seda seisukohta ka Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) praktika.
- 28 Teistsugune suund ilmneb siiski Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) üldkogu 1. märtsi 2018. aasta hiljutisest määrusest nr 4899, millele kolmandast isikust äriühingud käesolevas kohtuasjas viitavad, et põhjendada vastuväidet, et asi ei allu halduskohtule. Selles kohtumääruses on nimetatud järgmisi põhimõtteid:
- a) kuigi äriühingu Poste Italiane ülesanne on „universaalse postiteenuse“ osutamine, tegeleb ta tegelikult ka finantstegevusega või igatahes tegevusaladega, mis ei ole seotud saadetiste kättetoimetamise teenusega, mida ta praegu osutab konkurentsi tingimustes;
- b) direktiiv 2004/18/EÜ olevat jätnud Poste Italiane avalik-õiguslike isikute hulgast „sõnaselgelt välja“. Poste Italianet käsitatakse praegu kui 2006. aasta seadusandliku dekreeedi nr 163 artikli 3 lõike 29 ja VI F lisa tähenduses hankijat, kuna ta ei vasta „teleoloogilisele nõudele, et rahuldatakse üldise huvi vajadusi, millel ei ole tööstuslikku ega ärilist iseloomu, mis tähendab, et isiku ülesanne on ainult selliste huvide rahuldamine ja ta ei või tegutseda muudel aladel“;
- d) kui „Poste Italianet peaks loetama avalik-õiguslikuks isikuks“, on see ikkagi „asjassepuutumatu“, kuna hanke-eeskirjade kohaldamisalasse kuulumise küsimus tuleb lahendada spetsiifilisi sektoreid reguleerivate sätete kohaselt, lähtudes sellest, et Poste Italiane on hankija.
- 29 Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) argumendid, eriti punktides b ja d esitatud argumendid, tunduvad olevat vastuolus Euroopa Kohtu 10. aprilli 2008. aasta otsusega C-393/06, Ing. Aigner, kus jõuti järgnevalt kokkuvõetud vastupidistele järeldustele:
- I. Direktiiv 2004/17/EÜ (nüüd 2014/25/EL) reguleerib nn „spetsiifilistes sektorites“ sõlmitavaid lepinguid (mis puudutavad vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste käitamist), kus „hankijateks“ võivad lisaks „avaliku sektori hankijatele“ (nii, nagu nad on nüüd määratletud seadusandliku dekreeedi nr 50/2016 artikli 3 lõike 1 punktis a) olla ka „avalik-õiguslikud äriühingud“ või „äriühingud, kellele liikmesriigi pädev asutus on andnud eri- või ainuõigused“, kui

nad tegutsevad mõnel sellesse sektorisse kuuluval alal: asjaomase direktiivi sätteid tuleb nimelt tõlgendada kitsalt ning seega kohaldada üksnes lepingute suhtes, mis kuuluvad asjaomasesse sektorisse, hüljates „nakkuse teooria“, mis sõnastati 15. jaanuari 1998. aasta kohtuotsuses C-44/96, Mannesmann (vt selle kohta ka 16. juuni 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-462/03 ja C-463/03, Strabag ja Kostmann).

II. Mis puutub avalik-õiguslikesse isikutesse (kes on määratletud direktiivides 2014/24/EL ja 2014/25/EL, kusjuures see määratlus on üle võetud seadusandliku dekreediga nr 50/2016 artikli 3 lõike 1 punkti d), siis ei tohi tõlgendus vastupidi olla kitsas, vaid peab olema funktsionaalne, niisiis lähtuma kontrollimisest, kas isik on või ei ole asutatud üldiste huvide rahuldamiseks, millel „ei ole tööstuslikku ega ärilist iseloomu“. Kohtuotsuse Ing. Aigner kohaselt [„]ei ole siinkohal [tähtsust] asjaolul, et samu vajadusi rahuldavad või võiksid rahuldada ka eraõiguslikud ettevõtjad. Oluline on üksnes see, et tegemist on vajadustega, mida riik või territoriaalne omavalitsusüksus on üldistest huvidest tulenevatel põhjustel otsustanud ise rahuldada või mille suhtes nad soovivad säilitada valitsevat mõju[.] Tuleb lisada, et kui kõnesolev organisatsioon jätkab nende üldisest huvidest lähtuvate vajaduste rahuldamist, mida ta on konkreetselt kohustatud tegema, siis ei ole tähtsust tõsiasi, et lisaks oma üldistest huvidest tulenevale ülesandele tegeleb ta ka mingite muude kasumit taotlevate tegevustega. Samuti ei ole selle organisatsiooni avalik-õiguslikuks isikuks pidamisel oluline, millist osa etendavad tema tegevusalade kogumis [tulundustegevused].“

III. Direktiiv 2004/18/EÜ, mis on praeguseks muudatusteta asendatud direktiiviga 2014/24/EL, on kohaldatav avalik-õiguslike isikute lepingute suhtes, mis puudutavad muid kui spetsiifilisi sektoreid, kus need isikud siiski ka tegutsevad ja mille puhul kehtib nende sektoritega otseselt seotud tegevusaalasisid puudutavas osas selleks ette nähtud erikord. Nii on Euroopa Kohus eelviidatud kohtuotsuses Ing. Aigner järeldanud, et „[h]angete puhul, mida korraldab direktiivi 2004/17 või direktiivi 2004/18 tähenduses avalik-õiguslik isik ja mis puudutavad tegevusi, millega see ostja tegeleb ühes või mitmes direktiivi 2004/17 artiklis 3–7 nimetatud sektorist, tuleb kohaldada selles direktiivis ette nähtud menetlusi. Kõik ülejäänud hanked, mida see organisatsioon korraldab seoses muude tegevustega, kuuluvad direktiivis 2004/18 ette nähtud menetluste kohaldamisalasse. Mõlemad direktiivid on kohaldatavad sõltumata sellest, kas käsitletakse tegevusi, mida asjaomane organisatsioon viib ellu üldistest huvidest tulenevate vajaduste rahuldamiseks, või tegevusi, millega ta tegeleb vaba konkurentsi tingimustes, ja seda ka siis, kui raamatupidamises on selle organisatsiooni erinevad tegevusharud teineteisest eraldatud, et vältida nende ristfinantseerimist.“

- 30 Järelikult on tavalisi sektoreid puudutav direktiiv 2004/18/EÜ (nüüd 2014/24/EL) kohaldatav kõigi, isegi spetsiifilistes sektorites tegutsevate avalik-õiguslike isikute suhtes, kui see tegevusala, mille kohta leping sõlmitakse, jääb nendest sektoritest välja.

- 31 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates ei jää avalik-õiguslike isikute lepingud seega mingil juhul välja halduskohtute pädevuse alt, kuhu kuuluvad hankemenetlused, mille korraldamine on nõutav nii tavalises sektoris kui ka spetsiifilises sektoris.
- 32 Niisiis ei saa Poste Italiane avalik-õigusliku isiku õiguslikku staatust pidada „asjassepuutumatuks“, nagu leidis kassatsioonikohtus.
- 33 Peale selle täpsustab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kassatsioonikohtu argumendid, mis on toodud punkti 28 alapunktis b, ei leia õigusaktidest kinnitust: on küll tõsi, et direktiivis 2004/18/EÜ (nüüd 2014/24/EL) loetakse hankijate hulka ka avaliku sektori hankijad ning viimaste hulgas ka avalik-õiguslikud isikud, kelle määratlus on antud seadusandliku dekreeedi nr 50/2016 eelviidatud artikli 3 lõike 1 punktis d, kuid see tähendabki üksnes seda, et ka avalik-õiguslikud isikud kuuluvad hankijate hulka, ilma et nad oleks sellepärast pikemata „välja jäetud“ sama artikli 3 lõike 1 punktis a nimetatud avaliku sektori hankijate hulgast, kelle suhtes on hankeseadustiku tavalisi sektoreid puudutavad sätted vaieldamatult kohaldatavad. Lisaks ei too erandit kaasa liigitamine hankijaks, kes on määratletud 2006. aasta seadusandliku dekreeedi nr 163 artikli 3 lõikes 29 (nüüd seadusandliku dekreeedi nr 50/2016 artikli 3 lõike 1 punkt e), vaid see näitab üksnes, et spetsiifiliste sektorite puhul isikute ring laiem, ning sama seadusandliku dekreeedi nr 163 VI lisas on antud lihtsalt spetsiifilistes sektorites ülesandeid täitvate üksuste mitteamendav loetelu, nii et erandit ei too kaasa ka asjaolu, et äriühingut Poste Italiane nimetatakse selles kontekstis hankijaks.
- 34 Lisaks nähti Poste Italiane riigisiseste ning rahvusvaheliste kiir- ja kullerpostiteenuste hangete puhul ette erand juba Euroopa Komisjoni 30. aprilli 2008. aasta otsusega [2008/383] ning hilisema, 5. jaanuari 2010. aasta otsusega 2010/12/EL jäeti direktiivi 2004/17/EÜ spetsiifiliste sektorite kohta kohaldamisalast välja Bancoposta osutatavad finantsteenused (hoiuste kogumine, laenu andmine pankade ja akrediteeritud finantsvahendajate nimel, investeerimistegevus ja täiendavate pensionikindlustustoodete pakkumine, makse- ja ülekandeteenused).
- 35 Isiku tegutsemine konkurentsi tingimustes on aga kõigest üks teleoloogilise nõude täitmatusele viitav näitaja. Et selle nõude täidetuse oleks täiesti välistatud, on nimelt vaja ka seda, et isik järgiks otseselt majanduslikke eesmärgi, mille juurde kuulub täielik ettevõtlusriskide võtmine: sellised asjaolud ei ole aga mõeldavad universaalse postiteenuse juures, mille osutamine on 1999. aasta seadusandliku dekreeedi nr 261 artikli 23 lõike 2 kohaselt usaldatud Poste Italianele kuni 30. aprillini 2026. Sama õigusakti artikli 3 lõikes 12 on sätestatud, et universaalteenuse osutamist rahastatakse eraldistega riigieelarvest. Järelikult on ettevõtlusrisk äärmiselt väike.
- 36 Võttes arvesse eelviidatud komisjoni otsust [2008/383], võiks ka hankeseadustiku artikli 14 lõike 2 kohaselt piiritletuks lugeda sektorid, kus Poste Italiane tegevuse osas kehtivad erandid kehtivatest hangete üldeeskirjadest, st eeskirjadest, mille

kohaselt on seni arvatud, et „nakkuseteooria“ ei kehti avalik-õiguslike äriühingute korral, kuid avalik-õiguslike isikutega on teisiti, kuna viimased peavad – siis, kui nad tegutsevad spetsiifilistes sektorites – järgima vastavaid õigusnorme ainult asjaomase sektori jaoks vajalike tegevuste puhul, ilma et nad väljuks aga mis tahes muude tegevuste puhul tavalisi sektoreid reguleerivate normide kohaldamisalast, pidades silmas üldsuse seisukohalt olulisi huve, mis on neile isikutele usaldatud.

- 37 Seega on vaja kindlaks teha, kas kohtuotsuses [Ing.] Aigner järgitud põhimõtted saab kohaldamata jätta, kui tööstuslikes ja ärilistes huvides tegutsemise osakaal on suurem kui üldsuse huvides tegutsemisel, mille jaoks avalik-õiguslik isik algselt asutati, või tuleb asuda seisukohale, et üldsuse huvides asutamist – mida puudutav tingimus on ametlikult sätestatud 2016. aasta seadusandliku dekreeedi nr 50 eelviidatud artikli 3 lõike 1 punkti d alapunktis 1 – , ei kaalu üles isegi see, kui ettevõtja tegutseb ulatusliku konkurentsi tingimustes.
- 38 Käsitletaval juhul tulevad siiski arutusele laiemad probleemid. Esiteks tuleb hinnata, kas kõnesoleva lepingu ese puudutab mitte niivõrd sektoreid, mis on praegu määratletud „spetsiifilistena“ ning mida reguleerivad hankeseadustiku artikkel 114 jj (II osa VI jaotise I peatükk), vaid pigem sektoreid, mida määratletakse endiselt nii, et need „jäävad välja“ selle seadustiku „objektiivselt kohaldamisalast“ (I osa II jaotise artikkel 4 jj), kuid milles tuleb lepingud sõlmida siiski nii, et viidatud artikli 4 kohaselt „järgitakse säästlikkuse, tõhususe, erapooletuse, võrdse kohtlemise, läbipaistvuse, proportsionaalsuse, avalikustamise, keskkonnakaitse ja energiatõhususe põhimõtteid“.
- 39 Käsitletaval juhul on asjaomaseks sektoriks elektroonilise side sektor, mis on 2016. aasta seadusandliku dekreeedi nr 50 artiklis 15 määratletud kohaldamisalast väljajäävana kooskõlas direktiivi 2014/24/EL artiklitelga 7 ja 8 ning mida iseenesest reguleerib elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste raamdirektiiv 2002/21/EÜ.
- 40 Asjaolu, et hankemenetlus puudutab sektorit, mis on ametlikult hankeseadustiku kohaldamisalast „välja jäetud“, kuid mis ei ole selle seadustiku suhtes „muu“ sektor, ei mõjuta halduskohtu pädevust, sest 2016. aasta seadusandliku dekreeedi nr 50 artikli 4 kohaselt tuleb mängu läbirääkimistega menetlus, mis suudab tagada nimetatud kriteeriumide järgimise, mille puhul eksisteerivad õiguspärased huvid, mis kuuluvad selle kohtu pädevusse.
- 41 Eelotsusetaotluse esitanud kohus arvab, et teisiti peaks olema üles ehitatud küsimus, milles viidatakse „vajalikkusele“ – spetsiifiliste sektorite tegevusvaldkondade seisukohast –, mis piirab halduskohtu pädevust, isegi siis, kui võib nõustuda, et mõiste „avalik-õiguslik isik“ on arenenud mõisteks „avalik-õiguslik äriühing“, „väljajäetud“ sektorite ja konkreetselt „tegevuste, mis on otseselt avatud konkurentsile“, sektori mõne iseärasuse tõttu (viidatud 2016. aasta seadusandliku dekreeedi nr 50 artikkel 8). Seda seepärast, et asjaolu, et postiteenus on nüüd konkurentsile avatud, – ehkki see ei ole kohtualluvuse küsimuse

seisukohast iseenesest määrava tähtsusega (nagu kõikide selle seadustiku artiklites 4–20 nimetatud väljajäetud sektorite puhul) – võib siiski olla tähtis selle välistamisel, et Poste Italiane on asutusena, kes tegutseb tavapäraistes turutingimustes, püüab teenida kasumit ja kannab oma tegevusega seotud kahju – mis nüüd on väga suur –, olles otseselt konkurentsile avatud, (direktiivi 2014/23/EL põhjendus 21 ja artikkel 16) avalik-õiguslik isik.

- 42 Selles viimases küsimuses on kohtul kahtlus, kas Poste Italiane tunnistamine „*avalik-õiguslikuks äriühinguks*“ (ehkki küll Euroopa Kohus on pidanud seda mõeldavaks), kohustab – vastavalt sellele, mida on leitud Consiglio di Stato (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) üldkogu mitu korda viidatud 2011. aasta otsuses nr 16, – hindama kitsalt küsimust, kas hange kuulub tegevusvaldkonda, mis on omane asjaomasele spetsiifilisele sektorile. Selle hindamise piirid on pealegi olulised, et määrata kindlaks konkreetse hanke suhtes kohaldatav konkreetne õiguslik regulatsioon, isegi kui seda korraldab isik, kelle võib liigitada avalik-õiguslikuks isikuks, kes tegutseb ühes spetsiifilises sektoris.
- 43 Kuigi võib nõustuda väitega, et ettevõtjad (avalik-õiguslikud või eraõiguslikud äriühingud, kui viimastel on eri- või ainuõigus) kuuluvad hankeseadustiku regulatsiooni alla „*ainult spetsiifiliste sektorite osas, mitte üldiselt [...], mille tulemusena ei kohaldata nn „nakkuseteooriat“, mis on esitatud kohtuotsuses Mannesman*“ (Consiglio di Stato (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) üldkogu viidatud 2011. aasta otsus nr 16), ei ole ühenduse õigusnormides (direktiiv 2014/25/EL) konkreetset viidet mõistele „*vajalikkus*“ – kui seda mõista nii, et teenus kuulub spetsiifilisse tegevusvaldkonda –, mis piiraks hankeseadustiku artiklite 114 jj kohaldamist ja seeläbi halduskohtu pädevust.
- 44 Üldiselt on direktiivi 2014/25/EL põhjenduses 16 – mis käsitleb just spetsiifilisi sektoreid – tunnustatud võimalust sõlmida lepinguid „*mitmesuguste[ks] tegevuste[ks]*“, mis võivad kuuluda „*erineva õigusrežiimi alla*“, mille puhul kohaldatakse konkreetse hanke suhtes igal juhul selle sektori regulatsiooni, mida kohaldatakse hankelepingu „*peamiseks eesmärgiks*“ oleva tegevuse puhul, mis hankedokumentidest ilmneb või mille peab hankija ära näitama.
- 45 Seda põhimõtet on korratud selle direktiivi artiklis 6, milles on ära näitamata jätmise puhuks lõikes 3 täpsustatud prioriteetsuse kriteeriume, kui lepingu ese puudutab just mitut valdkonda, mida reguleerib rohkem kui üks direktiiv.
- 46 Hankija valikul hanke „*eesmärgiks*“ oleva konkreetse tegevuse mõiste on igal juhul palju laiem, kui seda on käsitatud Consiglio di Stato (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) üldkogu 2011. aasta otsuses nr 16 (milles turvateenust peeti asjaomase spetsiifilise sektori seisukohast oluliseks ainult siis, kui seda ostetakse ENI hallatava energiavõrgu jaoks, kuid mitte siis, kui seda ostetakse ENI büroode järelevalveks). Liidu õigusest lähtudes tekib aga küsimus, kas leping, mida tuleb pidada kuuluvaks „*muusse*“ sektorisse kui need, mida reguleerib spetsiifiliste sektorite regulatsioon, peab pigem olema seotud ükskõik missuguse tegevusega, millega avalik-õiguslikud äriühingud – või eraõiguslikud

isikud, kellel on ainuõigus, – võivad tegelikult vabalt tegelda, kuid mis jääb selgelt väljapoole spetsiifilisi sektoreid, nagu nõuab nimetatud „*muu*“ sektori põhimõtte, mille tulemusena ei kohaldata lepingu suhtes riigihanke-eeskirju.

- 47 Direktiivi 2014/25/EL artikli 13 lõike 1 punktis b on selle direktiivi kohaldatavus postiteenustele piiritletud nii, et need on ka „*muud kui postiteenused, kui selliseid teenuseid osutab üksus, kes pakub ka postiteenuseid*“, kusjuures viimased hõlmavad „*nii vastavalt direktiivile 97/67/EÜ kehtestatud universaalteenuse kohaldamisalasse kuuluvaid teenuseid kui ka sellest välja jäävaid teenuseid*“ (viidatud artikli 13 lõike 2 punkt b).
- 48 Lõpuks tuleb märkida, et on juba rõhutatud, et vastavalt direktiivi 2014/24/EL põhjendusele 16 on vaja täpsustada tegevust, mis on tegelikult hanke eesmärgiks – mida teoreetiliselt reguleerib spetsiifiliste sektorite regulatsioon, kuid mis on mõnikord mõeldud reguleerima ka mitmesuguseid tegevusi. Eespool märgitu põhjal on vaja teada, missugust õiguslikku regulatsiooni kohaldatakse, läbipaistvuse ja õiguskindluse kohustustega, mis kujutavad endast kogu riigihangete valdkonna aluspõhimõtteid (sh sektorites, mis on seadusandliku dekreeidi nr 50 kohaselt „*välja jäetud*“).
- 49 Viimaseks tekib eelotsusetaotluse esitanud kohtul küsimus, kas liidu õigusega, laiendatuna mõistele „õiguse kuritarvitamine“ (Euroopa Kohtu 5. juuli 2007. aasta otsus C-321/05, Kofoed), on kooskõlas praktika, mis riigisisese õiguskorras üha enam võimust võtab ja mille kohaselt väidetakse seda, et asi ei allu halduskohtule, alles pärast selle kohtu esimesi otsuseid, kasvõi esialgse õiguskaitse abinõude võitmiseks, hangete puhul, mis on korraldatud hankeseadustiku alusel hanketeadetega *Gazzette Ufficiale della Repubblica Italiana*'s ja Euroopa Liidu Teatajas, ilma et selles etapis täpsustataks, et see on ainult hankija enda valik: valik, mille õiguspärasust ja tagajärgi peab kontrollima tsiviilkohtus, kes peab tegema – eeldatavasti – otsuse ainult tsiviilseadustikus sätestatud põhjal, kuna hankeseadustik ei ole üldse kohaldatav (ehkki sellele viidatakse sõnaselgelt ja seega vastuolus sellega, mida pakkujad võisid arvata).